

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE ŞUBESİ

BASIN AÇIKLAMASI

30 Nisan 2013

Daha kaç paket gerekiyor?

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Dördüncü Yargı Paketi'ni onaylamasının ardından açıklama yapan Uluslararası Af Örgütü, hükümetin daha önce belirttiği, Türkiye yasalarını uluslararası insan hakları standartları -buna Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ifade özgürlüğü ile ilgili içtihadı da dâhil- ile uyumlu hale getirme konusunda başarısız olduğunu dile getirdi.

Uluslararası Af Örgütü, piyanist Fazıl Say'ın “dini değerleri aşağılamak”tan 10 ay hapis cezasına mahkûm edilmesinin, mevzu bahis ifade özgürlüğünü kısıtlama potansiyeli olan yeni bir yargı paketini uygulamaya koymak olduğunda, buzdağının sadece görünen kısmı olduğunu söyledi.

Uluslararası Af Örgütü Avrupa ve Orta Asya Direktörü John Dalhuisen, “Bu yasal reform, tarih kitaplarına hükümetin gerçek bir insan hakları reformu gerçekleştirme konusunda kaçırıldığı bir başka şans olarak geçecek. Bu doğru yönde atılmış küçük bir adım ama Türkiye'deki halkın, yasa koyuculardan talebi ve uluslararası insan hakları yükümlülüklerini karşılamaktan çok uzak” diye konuştu.

Uluslararası Af Örgütü reform paketinin, hak ihlallerine yol açacak kovuşturmaların devam etmesine izin vereceğine ve daha fazla siyasi aktivist, gazeteci ve insan hakları savunucusu işlerini yaptıkları için hapis cezası ile karşı kaşıya kalacağına inanıyor.

Acil adımlar atılmalı

Uluslararası Af Örgütü, hükümete, Fazıl Say'a karşı kullanılan “dini değerleri aşağılama” maddesinin kaldırılması için çağrıda bulunmaktadır. Uluslararası Af Örgütü aynı zamanda hükümete, “Türk milletini aşağılama” başlıklı TCK 301. Maddesi'ni ve hakareti suç sayan 125. Maddesi'ni derhal kaldırması konusunda çağrı yapmaktadır. Bu maddelerin hiçbiri reform paketinde bulunmuyordu.

Dalhuisen “Piyanist Fazıl Say'ın ‘dini değerleri aşağılamak’tan verilen dünkü mahkûmiyet kararı, Türkiye'nin güncelliğini yitirmiş ve kısıtlayıcı yasalarının değişmesi gerektiğini gösteriyor. Hükümetin reform sürecinin sürdüğüne dair açıklaması yeterli değil, şu anda acil adımlar atılmalı” dedi.

Kötüye kullanılmaya açık

Uluslararası Af Örgütü Dördüncü Yargı Paketi kapsamında değiştirilen bazı Türk Ceza Kanunu maddelerinin hala ihlal edilmeye açık olmasından ve dolayısıyla ifade özgürlüğü hakkının daha fazla ihlaline yol açabileceğine dikkat çekmektedir.

Bunların arasında “Suçu ve suçluyu övmek” başlıklı TCK 215. Maddesi ve “Halkı askerlikten soğutma” başlıklı 318. Maddesi bulunuyor – Uluslararası Af Örgütü iki maddenin de kaldırılmasını istiyor.

Reform paketi aynı zamanda “Terör örgütü açıklamalarını basmak ve yaymak”

başlıklı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) 6/2. Maddesi'nde ve "Terör örgütü propagandası yapmak" başlıklı Madde 7/2. Maddesi'nde de değişiklik yaptı. Bu değişiklikler sadece cebir, şiddet veya tehdit içeren açıklamaların bu maddeler uyarınca kovuşturmayaya tabi tutulmasını gerektiriyor. Teklif edilen değişiklikler suçları daraltıyor ve dolayısıyla bu maddelerin önceki halleri uyarınca gerçekleştirilecek ihlallerin bazılarını önüyor. Yine de belli bir yere kadar değişikliğin kapsamı çok geniş tutulmuş ve cebir, şiddet ve tehdit kavramları şiddetle olan bağlantıları belirlenmediği için muğlâk.

Uluslararası standartlara göre savaş propagandası yapanlar ya da herhangi bir şekilde şiddeti savunmaya varan açıklamalar yapanlar kovuşturulmaya tabi tutulmalıdır.

Uluslararası Af Örgütü, Türkiye yetkililerine 7/2. Madde'yi uluslararası standartlarla uyumlu bir hale gelecek şekilde değiştirmesi ve 7/2. Madde'nin sağladığı yasal kovuşturma dışında herhangi bir amaca hizmet etmediği için 6/2. Madde'nin kaldırılması konusunda çağrı yapmaktadır.

Değişiklikler aynı zamanda 6/2 ve 7/2 maddelerinin kullanımını ve Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu uyarınca bazı suçların, "Terör örgütü adına suç işlemek" başlıklı -bireylerin terör örgütü üyesiymiş gibi cezalandırılmasını sağlayan- TCK 220/6. Maddesi ile birleştirilerek kullanımını engelliyor.

Bu değişiklik "Terör örgütü adına suç işlemek" için açılan hak ihlali niteliğindeki bazı kovuşturmaları engelleyeceği için memnuniyet verici. Bunların arasında özellikle Kürt hakları ile ilgili yasal muhalif görüşlere sahip olmaktan, demeçlerle siyaset yapmaktan, gösterilere katılmaktan, tanınmış bazı belirli siyasi gruplar ve organizasyonlarla ilişkide olmaktan kovuşturmayaya maruz kalan bireyler de var.

Yine de, bu tarz kovuşturmaların TCK 314 ya da ilgili diğer maddeler uyarınca "terör örgütüne üye olmak" ile ilgili başlatılması gibi daha geniş çaplı sorunlara değinmiyor.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye yetkililerine "Terör örgütü adına suç işlemek" suçunu kaldırma ve terörün geniş kapsamlı ve muğlâk tanımını değiştirerek uluslararası standartlarla uyumlu hale getirerek terörle mücadele kanunları uyarınca gerçekleşen geniş çaplı ihlallere değinme çağrısında bulundu.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Araştırmacısı Andrew Gardner "Türkiye'nin ifade özgürlüğü hakkını ihlal edecek şekilde uygulanmış, geniş kapsamlı ve muğlâk yasalar konusunda bir mazisi bulunmakta. Türkiye'nin yasa koyucuları buna bir son vermeli. Bu reform paketi Türkiye yetkililerine bireyleri sadece terör örgütünün amaçlarını desteklediği iddiasıyla kitap yazdıkları ya da ders verdikleri gerekçelerine dayanarak, terör örgütü üyesi olmaktan kovuşturmayaya tabi tutmaya son verme şansı sağlıyor." dedi.

Gardner sözlerine şöyle devam etti: "Şimdi hükümetin hak ihlali niteliğindeki bu kovuşturmaların sürmesini istediğini mi anlamamız gerekiyor? Türkiye'de barış ve adaletin gerçekleşmesi için terörle mücadele yasaları uyarınca ihlal niteliğindeki ve adil olmayan kovuşturmalara son vermek çok büyük öneme sahip."

[Türkiye'de İfade Özgürlüğünün Tam Zamanı:](http://www.amnesty.org.tr/ai/node/2129/)
<http://www.amnesty.org.tr/ai/node/2129/>

Fazıl Say kararı Twitter kullanıcıları için cesaret kırıcı bir mesaj niteliğinde:
<http://www.amnesty.org.tr/ai/node/2149>